

Kontrollskrivning nr. 1 i SF1644, Envariabelanalys 21/10-2009, version B.

[1.] Bestäm största och minsta värde till funktionen $p(x) = x^3 + 3x^2 - 9x + 2$ i intervallet $[0, 2]$.

Vi undersöker derivatan: $p'(x) = 3(x^2 + 2x - 3)$. Rötterna är -3 och 1 . Derivatan är definierad överallt. Maximum och minimum kan antas i följande punkter i intervallet $[0, 2]$: $x = 0$, $x = 1$, $x = 2$. Vi har: $p(0) = 2$, $p(1) = -3$ (globalt minimum), $p(2) = 4$ (globalt maximum).

[2.] Skissera grafen till funktionen $f(x) = \frac{1}{x^2 - 9}$.

Notera att $f(x)$ är odefinierad i punkterna $x = \pm 3$.

Derivatan: $f'(x) = -\frac{2x}{(x^2-9)^2}$.

$f'(x)$ är odefinierad i punkterna $x = \pm 3$.

$f'(x) = 0 \Leftrightarrow x = 0$.

Tecknet av derivatan: $f'(x) > 0$ för $x < -3$ och $-3 < x < 0$, $f'(x) < 0$ för $0 < x < 3$ och $x > 3$.

Punkten $x = 0$ ger ett lokalt maximum.

Studera gränsvärden: $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} f(x) = 0$;

$\lim_{x \rightarrow -3^-} \frac{1}{x^2-9} = +\infty$ (eftersom $x^2 - 9 > 0$ då, och blir hur liten som helst), $\lim_{x \rightarrow -3^+} \frac{1}{x^2-9} = -\infty$;

Samma undersökning kring $x = 3$: $\lim_{x \rightarrow -3^+} \frac{1}{x^2-9} = +\infty$, $\lim_{x \rightarrow -3^-} \frac{1}{x^2-9} = -\infty$.

$f(0) = -\frac{1}{9}$. Rita det!

[3.] En fyr F står på en liten ö 3 km. norr om en öst-västlig strand (strandkanten är en rät linje). Punkten på stranden som är närmast fyren kallas för A . En kabel ska dras från fyren F till punkten B på stranden, som ligger 10 km. öst om A . Kabeln ska dras under vatten från F till en punkt C mellan A och B , och därifrån längs strandkanten till punkten B . Att lägga kabeln under vatten kostar 5000 SEK/km., och på land kostar det 3000 SEK/km. Hur ska C väljas för att minimera den totala kostnaden?

Låt x vara avstånd från A till C . Den totala kostnaden $T(x)$ uttrycks som

$$T(x) = 5000\sqrt{9 + x^2} + 3000(10 - x), \quad 0 \leq x \leq 10$$

$T'(x)$ är definierad i hela intervallet $[0, 10]$. $T'(x) = 0$ ger två värden, men bara ett i intervallet $[0, 10]$: $x = \frac{9}{4}$. Man jämför värden av T i punkter $x = 0$, $x = 10$ och $x = \frac{9}{4}$. Det är $T(\frac{15}{4}) = 42000$ som är minst av dem.